

1. Testgeitene har holdt seg innenfor de oppgitte GPS-koordinatene når Halsbåndet med mottakeren er på. Opphavsmann Oscar Hovde Berntsen får nå stor respons på fra dyreeiere som vil prøve teknologien.
2. Geitebonde i Gjemnes, Stein Brubæk, har tro på at klaven kan løse flere problemer i norsk landbruk, men er usikker på om han vil satse på teknologien på egen gård.

BEGGE FOTO: ANNE MIDTSÆTER

Fakta

n0 fence

* **En batteridrevet** mottaker av GPS-signaler festet rundt halsen, gir dyra varsel dersom de beveger seg utenfor beiteområdet. Bruk av solceller løser problemet med begrenset batterilevetid.

* **Utviklet av ingeniør** Oscar Hovde Berntsen (33) på Nordmøre, som nå søker patent på deler av teknologien.

* **Klaven vil ha levetid** på sju år, og vil få en pris på om lag 2.000,- kroner pr. dyr.

* **Verken lydssignal** eller elektrisk støt fra klaven vil oppleves som smertefullt for dyret, kun som et ubehag.

Styrer beitedyr med GPS

En ny oppfinnelse kan gjøre det mulig å holde kontroll på beitedyr uten bruk av gjerde. Teknologien åpner for en revolusjon i husdyrholdet i både inn- og utland.

BATNFJORDSØRA. Oscar Hovde Berntsen (33) er ingeniøren som har utviklet prototypen på n0 fence, eller «ikke noe gjerde» som produktnavnet blir på norsk. Oppfinnelsen består i en klave som dyret har rundt halsen, med en mottaker av GPS-signaler, som gir dyret varsel dersom det beveger seg utenfor kartpunktene som bonden har definert som beiteområde. Dyra får lydssignal hvis de går utenfor området, og deretter et svakt elektrisk støt hvis de beveger seg enda lenger i feil retning.

Gode testresultater

– Den første testen viser at systemet fungerer over all forventning. Hittil har jeg jobbet primært med bruk av n0 fence på geiter, og til tross for forsøk på å lokke testgeitene utenfor beiteområdet med brød, holdt de seg på plass. De rygget tilbake allerede ved lydssignalet, og det er også målet. Nå skal prototypen testes i større skala, og jeg planlegger å ha n0 fence klar for markedet i løpet av 2011, forklarer Berntsen.

Geitebonde Stein Brubæk i Gjemnes har også tro på at konseptet med gjerdefritt beite kan løse noen viktige problemer for bonden.

– Norsk beite- og gjerdelovgivning er ikke tilstrekkelig til å løse de problemstillingene som bønder i dag er stilt overfor, og de problemene kan heller ikke en slik klave løse, sier Brubæk.

– Men den kan løse noen akutte problemer som bygdene har nå, både i form av avgrensning til hyttefelt og problemer med nedfalne gjerder. Man vil kanskje også lettere holde sau unna områder med romegras, og dermed kunne forebygge sjukdommen alvold, tror Brubæk.

- Spennende

Innenfor fagmiljøet vekker oppfinnelsen applaus, blant annet hos førsteamanuensis ved Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) i Ås, Lars Olav Eik:

– Hvis de tekniske utfordringene kan løses, og prisen blir konkurransedyktig, vil dette konseptet ha et stort potensiale for norsk landbruk. Ikke minst innenfor strategisk beiting kan dette fungere godt. Jeg synes det er veldig spennende hvis han får til dette. Klarer han å holde geiter på plass uten gjerde, da har han jammen gjort en god jobb! sier en lattermild Lars Olav Eik.

Oppfinneren selv, Oscar Berntsen, har beregnet følgende regnestykke for å sammenligne pris på gjerde med hans oppfinnelse:

– For å gjerde inn ti geiter kreves materialer til gjerde til en pris på om lag 75.000,- kroner. I til-

legg kommer grind, og arbeidet med gjerdinga. En klave av denne typen vil få en pris på om lag 2.000,- kroner, så til ti dyr blir prisen på rundt 20.000,- kroner. Og det er ikke sikkert det blir nødvendig å ha klave på absolutt alle dyra, de holder seg jo gjerne i samla flokk, påpeker ingeniøren, som sjøl er oppvokst på gård.

Flere varianter

Klaven kommer i forskjellige utgaver med ulik teknologi. Den enkleste varianten har én enkelt knapp. Med denne varianten skal bonden gå til fots der gjerdet ville ha stått, og trykke på denne knappen med jevne mellomrom. For dem som råder over store beiteområder, kan det være mer hensiktsmessig å bruke en variant som er knyttet opp imot mobilnettet.

– Da kan man via en vanlig hjemme-pc legge inn GPS-koordinatene man vil dyra skal holde seg innenfor. Dette kan gjøres på kartsider på nettet, som for eksempel Google Earth. Det letter jo arbeidet enormt, sammenlignet med å ta ned gjerdene og flytte dem, sier Oscar Berntsen.

– Systemet vil også kunne brukes til å varsle hvis et dyr har ligget stille i mange timer, og dermed vil kadaver kunne gjenfinnes kort tid etter at dyret har dødd, og lettere kunne dokumentere dødsårsak. For bønder med sau på fjellbeite vil det også bli lettere å finne igjen bortkommen sau under sankinga, legger Oscar Berntsen til.

”

FORNØYD

«Den første testen viser at systemet fungerer over all forventning. Hittil har jeg jobbet primært med bruk av n0 fence på geiter.»

OSCAR HOVDE BERNTSEN

ANNE MIDTSÆTER